

Ves sem se tresel, ko sem čital to pismo. Ko sem ga pa prebral do konca, sem začel zopet iznova, pa vedno je bila tista resnica: Janko je bolan, in nihče več ga ne reši.

To je bilo žalostno tisto poletje. Kakor megla sem lazil semtertja, brez vsakega cilja, nem in gluh za vse. Še delati se mi ni ljubilo. Nekaj težkega, neznanega me je morilo in težilo; kakor iz teme se mi je vzbujal v srcu trepetajoč vzklik: Matere nimaš in ne očeta; zdaj boš izgubil še edinega prijatelja!

Bližala se je jesen. Jankova pisma so bila vedno enaka. Tožil je, da zdravljenje napreduje zelo počasi. Hkrati pa je vedno še pristavil, da upa, da bo kmalu bolje. Sredi oktobra pa sem dobil naslednje pismo:

Dragi prijatelj!

Danes Ti menda pišem poslednjič. Pravzaprav Ti ne pišem, ampak samo narekujem sestri, da Ti piše v mojem imenu.

Uvidim, da grem h koncu. Nič več ne bova skupaj, ker mene bo kmalu krila gomila. Čudno mi je pri srcu ob taki misli. Vendar se tolažim s tem, da sem živel po svoji vesti in da sem hotel storiti mnogo dobrega.

Ne morem več govoriti.

Zdravstvuj!

Janko Žarn.

Pripis:

Če Vam je mogoče, pridite čimpreje k nam, ker Vas bolnik zelo želi videti!

Pozdravljeni!

Marica.

S prvim vlakom sem se odpeljal. Ko sem stopil v bolniško sobo, me je Janko pozdravil samo še z očmi; govoriti pa že ni mogel več. Ob vzglavju postelje je stala sestra, ob vzožju pa mati. Ko sem ugledal te upale obraze, bi bil najrajše zajokal na ves glas . . .

Čez par dni za tem je Janko umrl.

* * *

Dolga je že moja pot od takrat, Janko, odkar sva se ločila! Zopet šumi jesen. Moji koraki so že trudni, moje moči so opešale. Danes je vaš spomin, pokojniki. Tudi jaz čutim, da bom prišel kmalu za vami. Tako prijetno šume nad grobovi ciprese in luči trepečejo v mraku večernem . . . Naj sprejme zemlja, kar je njenega, kadar bo volja Gospodova, a duh naj se vrne k svojemu Izvoru . . .

Samaritanka.

Det dolgih let je ležala stara Urbanka v postelji, pet let trpljenja in žalosti. Njeni odreveneli udje niso imeli več moči, da bi se prostovoljno gibali, celo roka ji je slednjič tako odpovedala službo, da sama niti jesti ni mogla.

Njeno trpljenje pa je bilo še večje, ko je videla, da jo mlada gospodinja težko trpi v hiši in komaj čaka njene smrti. Zato si je včasih na tihem želela, da bi lepo mirno zaspala in se prebudila v lepšem življenju, kjer ni bolečin in žalosti. Toda spomnila se je vselej, da morda račun njenega življenja še ni popolnoma poravnana in da jo milost božja čaka, dokler s trpljenjem ne poravna tega, kar je zagrešila v svojem življenju. In trpela je Urbanka kot jagnje, kadar je slišala bridke besede iz ust mlade gospodinje. Nikdar ji ni odgovorila niti besede.

Njeno trpljenje se je pričelo tako: S sinom, tedanjim gospodarjem, sta šla v gozd. On je sekal smreke, ona pa je klestila podrtim drevesom veje. Naenkrat je nekaj završalo nad njo. V tem hipu jo je pritisnilo k zemlji s tako silo, da ni mogla več dihati. V nogah je začutila neznanske bolečine, a kmalu je vse izgubilo, ker se je onesvestila.

Sin jo je s pomočjo drugih ljudi spravil izpod drevesa, in odpeljali so jo takoj v bolnišnico. Zdravniki so ugibali, kaj naj store s staro revo. Obvezavali in naravnavali so ji ude, ker k sreči ni bil noben zlomljen, ampak samo pritisnjeni ali udarjeni. Čez več tednov so jo poslali domov. A hoditi od takrat ni mogla več. Peljali so jo od bolnišnice do doma in položili v postelj, iz katere ni več vstala. V tej postelji se je pričelo in končalo njeno mučenje.

Samo en svetel žarek je posijal v njeno življenje v tem času trpljenja. V tri ure oddaljeni vasi je imela Urbanka prijateljico izza mladih let. Bila je tam pri svoji hčeri, a ko je slišala o nesreči, ki je zadela Urbanko, se je odpravila takoj na pot. Dasi sama vsa nadložna pri svojih šestdesetih letih, se ni zbala dolge pešhoje. Kako je bila Urbanka srečna, ko je zagledala pred seboj svojo prijateljico. Objeli sta se prav presrčno in se razjokali ob tako žalostnem svidenju.

Takrat je ležala Urbanka že celo leto. »Povej mi,« je rekla prijateljica kmalu ob svidenju, »kaj bi najrajša imela še pred smrtjo. Izpolnim ti željo, če mi bo le mogoče.«

»Zadnjo željo?« se je čudila bolnica. »Kaj bi mi mogla pač ti izpolniti? Saj vidiš, da si sama ubožica kot jaz. Tudi če bi hotela, mi ne moreš pomagati.«

Bolnici ni moglo nič takega priti na misel, kar bi ji prijateljica lahko izpolnila brez velikih žrtev. Med pogovorom je Urbanka potožila prijateljici tudi to, da je o Veliki noči prosila sina, naj ji preskrbi voz, da bi se peljala pogledat božji grob. Toda sin ji ni izpolnil te srčne želje. Izgovarjal se je, da tega ne more storiti, ker bi imel preveč sitnosti in da velja